

Referanse:

Jordal J. B. 2017. Naturverdier for lokalitet Leirvågstølen nær Svardsvatnet, registrert i forbindelse med prosjekt Kystfuruskog 2016. NaRIN faktaark. BioFokus.

(Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6009>)

Referansedata

Fylke: Sogn og Fjordane

Kommune: Flora

H.o.h.: 120-400moh

Areal: 1475 daa

Prosjektilhørighet: Kystfuruskog 2016

Inventør: JBJ

Vegetasjonsone: sørboreal 10% mellomboreal 90%

Vegetasjonseksjon: O3-Sterkt oseanisk

Sammendrag

Området ligger nordøst for Osen og nord for Svardsvatnet ved Eikefjord i Flora kommune i Sogn og Fjordane fylke, og utgjøres av områdene Vassetedalen og Vikebotn. Leirvågstølen ligger i sørlige del av området. Klimaet er uvanlig fuktig med trolig godt over 2500 mm nedbør i året og over 240 nedbørsdager (over 0,1 mm). Undersøkelsesområdet er 1475 daa. Det ligger mellom 120 og 400 m.o.h. i et kupert kollelandskap med en del ller som heller i nordlige retninger, mens deler heller i andre retninger.

Området ligger hovedsakelig i mellomboreal vegetasjonssone, og i sterkt oseanisk seksjon (O3). Berggrunnen er dominert av konglomerat og sedimentær breksje i nord (Vassetedalen), og kvartsskifer og kvartsitt i sør (Vikabotnen), dette gir for det meste grunnlag for nøysom vegetasjon.

Området har en del fattig og til dels gammel furuskog, delvis på grunnlendte berg. Det er også innslag av bjørk og litt rogn. Furuskogen er glissen og inneholder nakne bergknauser, små bergvegger, steinur og steinblokker. Bærlyngskog og lyngskog dominerer, mens blåbærskog og fattig myrskogsmark forekommer mer sparsomt. Bergveggene har kalkfattig til svakt kalkrikt preg. Innimellom forekommer åpne, fattige myrflater og små oligotrofe til dystrofe tjern.

Området er dominert av skog med naturlig treslagssammensetning og skogdynamikk. Området har noe begrenset variasjon i treslag og naturtyper. Fattig furuskog er dominerende, men frodigere lauvskog forekommer i kløfter og nordhellinger.

Skogalder varierer noe, men gjennomgående er det eldre skog. Gadd og læger forekommer over det meste av arealet. Området har fattig boreal fururegnskog og gammel kystfuruskog i blanding.

Det er avgrenset to kjerneområder (begge B). Arronderingen til området vurderes som meget god, siden det dreier seg om et sammenhengende og intakt område. Det er påvist én rødlisteart i området, praktdraugmose (NT), mens praktveblad-mose o.a. oseaniske arter er mer utbredt.

Med grunnlag i mangelanalyser i skogvernet (Fremstad m.fl 2002, 2003, 2010) skårer området på dekning av regnskogs-miljø. Samlet sett virker det korrekt å gi området 3 poeng og vurdere det som regionalt verdifullt. Partier med regnskog kan finnes utenfor undersøkelsesområdet (bl.a. i sørvest), noe som bør undersøkes nærmere.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført av John Bjarne Jordal 17.09.2016. Man fikk befart store deler av området fra nord til sør, og fikk ihvertfall et visuelt inntrykk av mesteparten av arealet.

Tidspunkt og værets betydning

Det var rolige vindforhold og delvis regn og delvis oppholdsvær, dvs. bra vær for feltarbeidet med fokus på moser og lav.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut for naturfaglige undersøkelser av Miljødirektoratet i forbindelse med kartlegging av kystfuruskog 2016. Det på forhånd avgrensede undersøkelsesområdet omfattet et areal på 1475 daa. Det grenser i vest og sør mot antatt mindre aktuell skog (bl. granplantinger i nordvest), og i øst og nord delvis mot snaufjell. Et viktig grunnlag for utvelgelsen var at det er snakk om et sammenhengende og delvis intakt furuskogsområde i et av kjerneområdene for oseaniske arter i distriktet.

Tidligere undersøkelser

Området er såvidt vites ikke blitt undersøkt tidligere.

Beliggenhet

Området ligger nordøst for Osen og nord for Svardsvatnet ved Eikefjord i Flora kommune i Sogn og Fjordane fylke, og utgjøres av områdene Vassetedalen og Vikebotn. Leirvågstølen ligger i sørlige del av området.

Naturgrunnlag

Topografi

Lokaliteten har lave koller med variert eksposisjon. Det finnes bergvegger med variert eksposisjon og i sør også en mindre bekkekløft. Området ligger mellom 120 og 400 m o.h.

Geologi

Berggrunnen er dominert av konglomerat og sedimentær breksje i nord (Vassetedalen), og kvartsskifer og kvartsitt i sør (Vikabotnen), dette gir for det meste grunnlag for nøysom vegetasjon.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O3-Sterkt oseanisk, vegetasjonssone: sørboreal 10% mellomboreal 90% .

Området ligger hovedsakelig i mellomboreal vegetasjonssone (i sørvest også sørboreal), og i sterkt oseanisk vegetasjonseksjon (O3).

Klima

Uvanlig fuktig med over 2500 mm nedbør i året, over 240 nedbørsdager (over 0,1 mm) og milde vintre. For det meste ligger området ganske beskyttet, men de nakne kollene er noe vindutsatt. Artsmangfoldet indikerer humide forhold.

Økologisk variasjon

Dette representerer et område dominert av skog med naturlig treslagssammensetning og skogdynamikk, uten fremmede treslag. Området har begrenset variasjon i treslag og naturtyper. Fattig furuskog er dominerende, men frodig lauvskog forekommer i kløfter og enkelte nordhellinger. Berggrunnen består ganske ensartet av fattige bergarter.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Dominert av fattig og ofte noe lavvokst furuskog som ofte ligger på grunnlendt berg. Det er innslag av bjørk og rogn, og osp. Furuskogen er glissen og inneholder nakne bergknauser og mindre bergvegger. Bærlingskog og lyngskog dominerer, mens blåbærskog og svak lågurtskog er sparsomme. Stedvis er det fattig myrskogsmark og åpne fattige myrflater. Det er også bergvegger med fattig til svakt kalkrikt preg i øvre, sørvestre deler. Etter NiN er dette hovedsakelig fastmarksskogsmark med lyngskog og bærlingskog, og ellers svak lågurtskog og innslag av kalkfattig og svakt intermediær myr- og sumpskogsmark, kalkfattig myrflate og myrkant, samt lite uttørkingseksponerte og temmelig kalkfattige nakne berg.

Skogstruktur og påvirkning

Store områder er preget av glissen, gammel og eldre furuskog som fremstår nokså ensjiktet med noen lavvokste einerbusker i busksjiktet og sparsomt innslag av unge furutrær. Furu utgjør 70-100% av trærne. Områder der bjørk inngår kan være tettere og mer flersjiktet. Ei bekkekløft i sørvest hadde mest bjørk og rogn. Størrelser: furu er vanlig 50-70 cm, opptil dbh=80 cm, bjørk dbh= 45 cm, rogn dbh=30 cm, selje dbh=50 cm, einer dbh=15 cm, osp dbh=40 cm. Det finnes jevnt med død furuved med gadd, læger og høystubber. Det finnes stedvis spor etter hogst i eldre tid, men ikke i nyere tid. Området ser ikke ut til å ha blitt merkbart påvirket av husdyrbeite i nyere tid. En nedlagt seterstøl.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Leirvågstølen nær Svardalsvatnet. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Vassetedalen

Naturtype: Regnskog - Boreal regnskog med furu
BMVERDI: B

Areal: 682daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av John Bjarne Jordal 14.02.2017, basert på eget feltarbeid 17.09.2016. Undersøkelsene ble foretatt på oppdrag av Miljødirektoratet, der formålet var å registrere regnskogsmiljø på Vestlandet. Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast til DN Håndbok 13 av faktaark fra høsten 2014. Rødlistestatus følger norsk rødliste for arter fra 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Vassetedalen sør for Vikafjellet ved Osen i Flora i Sogn og Fjordane, og er for det meste slakt hellende nord- til nordvestvendt skog, hei og myr med innslag av små bergvegger. Berggrunnen består av konglomerat og sedimentær breksje, og gir for det meste grunnlag for nøysom vegetasjon. Lokaliteten grenser mot snaufjell i nord, øst og sør, og mot annen skog i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er regnskog av delnaturtype boreal regnskog med furu, men med innslag av gammel kystfuruskog (ca. 40%) på arealer som er tørkeutsatt. Åpen hei og myr forekommer. Furu (ca. 80-100%) og bjørk (ca. 0-20%) var vanligste treslag, i tillegg til litt rogn, selje, osp og einer. Feltskiktet var overveiende fattig med lyng- og bærlingsvegetasjon. Etter NiN er dette fastmarksskogsmark med lyngskog og bærlingskog som dominerende typer, men med innslag av blåbær/svak lågurt-skog på små arealer og innslag av fattig myrskogsmark og fattige nakne berg.

Bruk, tilstand og påvirkning: Furuskogen er ganske glissen, og bærer få spor etter hogst. Furu er opp til 80 cm i diameter, og det ble funnet en god del gadd og læger. Bjørk: 45 cm, einer 15 cm. Algebelegg på bjørk skyldes trolig det fuktige klimaet.

Artsmangfold: Diagnostiske arter for regnskog var *Melaspilea lentiginosula* (oseanisk lavart på bark av furu), grannkrekmoste, gullhårmoste, kystvebladmose, praktdraugmose (NT), praktvebladmose og hinnebregne. Andre oseaniske eller interessante lav og moser var kattefotlav, fingersaftmose, fleinljåmose, glanssåtemose, heimose, kammose, krusfellmose, kystlommemose, pelssåtemose, putevrime,

rødmuslingmose, småstylte, storstylte og vingemose Av karplanter kan nevnes enghumleblom, heisiv, kystmaure, skogfiol og svartburkne. Andre interessante arter: Det ble observert hvitryggspett og krikand (småvatn). Antatt svartspettthull i furu.

Fremmede arter: Det ble observert litt gran innenfor lokaliteten (mer i vest).

Del av helhetlig landskap: Flora er et viktig område for regnskog i Norge, og denne lokaliteten er en del av et nettverk av slike områder.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014 oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (682 da), lav til middels vekt på artsmangfold, middels vekt på skogtilstand, lav vekt på store gamle trær og høy vekt på topografi. Den får derfor verdi B (viktig).

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å unngå alle former for inngrep og hogst i lokaliteten.

2 Vikabotnen

Naturtype: Regnskog - Boreal regnskog med furu
BMVERDI: B

Areal: 520daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av John Bjarne Jordal 14.02.2017, basert på eget feltarbeid 17.09.2016. Undersøkelsene ble foretatt på oppdrag av Miljødirektoratet, der formålet var å registrere regnskogsmiljø på Vestlandet. Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast til DN Håndbok 13 av faktaark fra høsten 2014. Rødlistestatus følger norsk rødliste for arter fra 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Vikabotnen sør for Vikafjellet ved Osen i Flora i Sogn og Fjordane, og er for det meste slakt hellende nord- til nordvestvendt skog, hei og myr med innslag av små bergvegger. Berggrunnen består av kvartsskifer og kvartsitt, og i nord litt konglomerat og sedimentær breksje, og gir for det meste grunnlag for nøysom vegetasjon. Lokaliteten grenser mot snaufjell og myr i nord, øst, og sør, og mot annen skog i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er regnskog av delnaturtype boreal regnskog med furu, men med innslag av gammel kystfuruskog (ca. 40%) på arealer som er tørkeutsatt. Fattig myrskogsmark og fattig åpen myr forekommer. I sørvest også en kløft med grov blokkmark. Furu (ca. 50-90%) og bjørk (ca. 10-50%) var vanligste treslag, i tillegg til litt rogn. Feltskiktet var overveiende fattig med lyng- og bærlyngvegetasjon. Etter NiN er dette fastmarksskogsmark med lyngskog og bærlyngskog som dominerende typer, men med innslag av blåbær/svak lågurt-skog på små arealer og innslag av fattig myrskogsmark, fattig jordvannsmyr og fattige nakne berg.

Bruk, tilstand og påvirkning: Furuskogen er ganske glissen, og bærer få spor etter hogst. Furu er opp til 75 cm i diameter, og det ble funnet noen gadd og læger. Bjørk: 45 cm, selje: 50 cm.

Artsmangfold: Diagnostiske arter for regnskog var *Melaspilea lentiginosula* (oseanisk lavart på bark av furu), grannkrek-mose, gullhårmose, prakttveblad-mose og hinnebregne. Andre oseaniske eller interessante lav og moser var vinflekklav, blåmose, dronningmose, fjordtveblad-mose, fleinljåmose, glanssåtemose, krusfellmose, pelssåtemose, rødmuslingmose, småstylte og storstylte. Av karplanter kan nevnes skogfiol, stankstorkenebb, svartburkne og teiebær. Det ble observert gjerdesmett.

Fremmede arter: Ingen observert innenfor lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Flora er et viktig område for regnskog i Norge, og denne lokaliteten er en del av et nettverk av slike områder.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014 oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (520 da), lav vekt på artsmangfold, mid-dels vekt på skogtilstand, lav vekt på store gamle trær og høy vekt på topografi. Den får derfor verdi B (viktig).

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å unngå alle former for inngrep og hogst i lokaliteten.

Artsmangfold

Dominerende treslag er furu, men det er også innslag av litt bjørk og rogn, osp og selje, og små areal med lauvrik skog. Diagnostiske arter for regnskog var *Melaspilea lentiginosula* (oseanisk lavart på bark av furu, meget utbredt), grannkrek-mose, gullhårmose, kysttveblad-mose, prakttveblad-mose og hinnebregne. Andre oseaniske eller interessante moser var blåmose, dronningmose, fjordtveblad-mose, fingersaftmose, fleinljåmose, glanssåtemose, heimose, krusfellmose, kystlommose, pelssåtemose, putevrime, rødmuslingmose, småstylte, storstylte og vingemose. Lav: kattefotlav, vinflekklav. Av karplanter kan nevnes enghumleblom, heisiv, kystmaure, skogfiol, svartburkne og teiebær. Av fugl ble det observert gjerdesmett, krikand og hvitryggspett, samt mulig svartspettthull i furu. Potensialet for å finne flere kravfulle og rødlistede arter regnes å være til stede, bl.a. kan det finnes flere arter av sopp og lav på furu.

Tabell: Artsfunn i Leirvågstølen nær Svardalsvatnet. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Lav	<i>Arthonia vinosa</i>	vinflekklav			
	<i>Felipes leucopellaeus</i>	kattefotlav			
	<i>Melaspilea lentiginosula</i>				
Moser	<i>Anastrepta orcadensis</i>	heimose			
	<i>Anastrophyllum donnianum</i>	prakttdraugmose	NT		
	<i>Breutelia chrysocoma</i>	gullhårmose			
	<i>Hookeria lucens</i>	dronningmose			
	<i>Lepidozia pearsonii</i>	grannkrek-mose			
	<i>Scapania ornithopodioides</i>	prakttveblad-mose			

Avgrensing og arrondering

Hele området kan være med i en sammenhengende enhet i et mulig forvaltningsområde. Samlet sett er derfor arronderingen meget god. Partier med regnskog kan finnes utenfor undersøkelsesområdet, noe som bør undersøkes nærmere.

Andre inngrep

Området virker generelt lite påvirket.

Vurdering og verdisetting

Leirvågstølen representerer et sammenhengende, intakt område med eldre, dels lavvokst furuskog, og ingen hogstflater. Området har en begrenset variasjon i treslag og skogtyper og fattige bergvegger.

Skogalder er gjennomgående eldre skog. Det er påvist én rødlisteart, praktdraugmose (NT). Det antas å være potensiale for rødlistearter knyttet til gammel/død furu.

Med grunnlag i mangelanalyser i skogvernet (Fremstad m.fl 2002, 2003, 2010) skårer området godt på dekning av regnskogsmiljø og gammel kystfuruskog. Samlet sett virker det korrekt å gi området 3 poeng og vurdere det som regionalt verdifullt. Partier med regnskog kan finnes utenfor området bl.a. i sørvest.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Leirvågstølen nær Svardalsvatnet. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

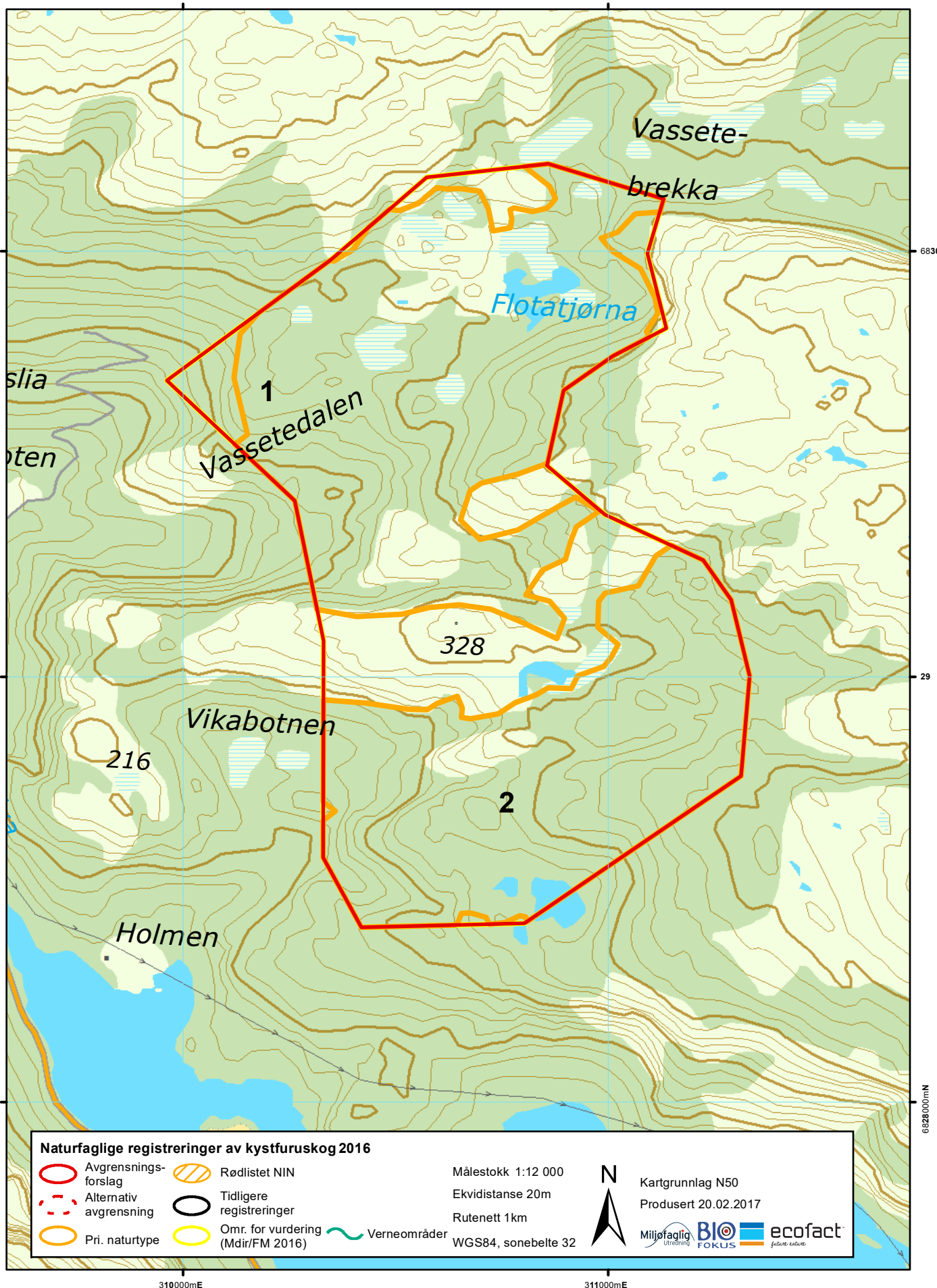
Kjerneområde	Urørt-het	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slags-fordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Vassetedalen	**	**	**	**	**	—	*	**	**	*	**	—	—	**
2 Vikabotnen	**	**	**	**	**	0	**	**	**	*	**	—	—	**
Samlet vurdering	***	**	**	**	*	0	*	**	*	*	*	***	***	3

Referanser

Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. og Storeid, S-E. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA rapport 535. 177 s. + vedlegg.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. – NINA Oppdragsmelding 769: 1-9.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Bilder fra området Leirvågstølen nær Svardalsvatnet

*Innslag av myr og småtjern i boreal fururegnskog i Vassetedalen.
Foto: John Bjarne Jordal*

*Praktdraugmose i glissen boreal fururegnskog i Vassetedalen.
Foto: John Bjarne Jordal*

Boreal fururegnskog i Vassetedalen. Foto: John Bjarne Jordal

Skogsinteriør i lokaliteten Vikabotnen. Foto: John Bjarne Jordal